

Број: 05-05-1-2805-2/11

Сарајево, 07. септембар 2011. године

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

07-09-11

PRIMLJENO. 07.09.11

Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01,02	- 05-2-240	/	/

S

- ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ
- ДОМ НАРОДА

Предмет. Сагласност за ратификацију споразума, тражи се

У складу са чланом 16. Закона о поступку закључивања и извршавања међународних уговора ("Сл. гласник БиХ", бр 29/00), достављамо вам ради давања сагласности за ратификацију:

Допуна број 1 Финансијском споразуму за имплементацију националног програма за Босну и Херцеговину на основу ИПА програма – помоћ у транзицији и компонента јачања институција за 2007. годину. Споразум је потписан 27. фебруара 2009. године и 29. јуна 2009. године у Сарајеву, а потписао га је г. Драган Вранкић, министар финансија и трезора БиХ.

Будући да је Министарство финансија и трезора БиХ надлежно за провођење поступка за закључивање овог споразума, молимо вас да на састанке ваших комисија, односно сједнице Дома, поред представника Предсједништва БиХ, као предлагача, позовете и представника Министарства који посланицима, односно делегатима може дати све потребне информације о споразуму.

С поштовањем,

ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАР

Ранко Нинковић

МФА – БА – МПП

Број: 08/1-42-9767-1/11
Сарајево, 30.08.2011. године

PREDSJEDNIŠTVO
BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

07.09. 20. 11

Одјел за спољне односе	Одјел за правне односе	Одјел за економске односе	Одјел за културне односе
05	05-1	2805	

ПРЕДСЈЕДНИШТВО БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

САРАЈЕВО

Предмет: Приједлог Одлуке о ратификацији Допуне број 1 Финансијском споразуму за имплементацију националног програма за Босну и Херцеговину на основу ИПА програма – помоћ у транзицији и компонента јачања институција за 2007. годину; - доставља се -

У прилогу акта достављамо Приједлог Одлуке о ратификацији Допуне број 1 Финансијском споразуму за имплементацију националног програма за Босну и Херцеговину на основу ИПА програма – помоћ у транзицији и компонента јачања институција за 2007. годину, који је потписан 27. фебруара 2009. године и 29. јуна 2009. године у Сарајеву, на енглеском језику.

Подсећамо да је Председништво Босне и Херцеговине на својој 58. сједници, одржаној 10. јуна 2009. године, прихватило предметну Допуну и за потписивање овластило Драгана Вранкића, министра финансија Босне и Херцеговине.

Савјет министара Босне и Херцеговине на својој 157. сједници, одржаној 24. августа 2011. године, утврдило је Приједлог одлуке о ратификацији наведене Допуне.

Молимо да Председништво Босне и Херцеговине, у складу са одредбама члана 17. Закона о поступку закључивања и извршавања међународних уговора ("Службени гласник БиХ", број 29/00), проведе поступак ратификације Одлуке о ратификацији Допуне број 1 Финансијском споразуму за имплементацију националног програма за Босну и Херцеговину на основу ИПА програма – помоћ у транзицији и компонента јачања институција за 2007. годину.

Свен Алкадај -
МИНИСТАР

ДОПУНА БРОЈ 1

ФИНАНСИЈСКОМ СПОРАЗУМУ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ НАЦИОНАЛНОГ ПРОГРАМА ЗА БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ НА ОСНОВУ ИПА ПРОГРАМА – ПОМОЋ У ТРАНЗИЦИЈИ И КОМПОНЕНТА ЈАЧАЊА ИНСТИТУЦИЈА ЗА 2007. ГОДИНУ

Као што је првобитно закључено између Европске заједнице и Босне и Херцеговине
31. јула 2008. године,

Европска заједница, у даљњем тексту наводи се као "Заједница", коју заступа Комисија
Европских заједница, у даљњем тексту наводи се као "Комисија",

са једне стране, и

Босне и Херцеговине, у даљњем тексту наводи се као "Корисник",

са друге стране,

заједнички у даљњем тексту наводе се као "стране",

С обзиром да,

- (а) Комисија је 20. децембра 2007. године усвојила Одлуку Ц(2007)6698 успостављајући Национални програм за Босну и Херцеговину у оквиру програма ИПА - Помоћ у транзицији и елеменат јачања институција за 2007. годину ("Програм"). Овај Програм се имплементира путем Споразума о финансирању који је закључен између Европске заједнице и Босне и Херцеговине на дан 31. јула 2008. године
- (б) Програм је измијењен и допуњен 16. фебруара 2009. године Одлуком Комисије Ц (2009) 867, да би се измијенио обим имплементације једног пројекта.
- (ц) Потребно је донијети Споразум о финансирању у складу са измјенама и допунама на Програм који је донијела Комисија Одлуком Ц(2009)867.

СЛОЖИЛИ СУ СЕ КАКО СЛИЈЕДИ:

Члан 1.

Додатак А, "Национални програм за Босну и Херцеговину у оквиру програма ИПА - Помоћ у транзицији и елеменат јачања институција за 2007. годину" Споразума о финансирању закљученог између Европске заједнице и Босне и Херцеговине на дан 31. јула 2008. године замјењује се Додатком овој Допуни бр. 1.

ЧЛАН 2.

Све остале одредбе и услови Финансијског споразума остају непромијењени.

Сачињено у двије оригиналне копије на енглеском језику, једна копија се уручује Комисији а једна Кориснику.

Потписао, за и у корист
Босне и Херцеговине

Потписао, за и у корист
Комисије

.....

.....

Драган Вранкић, с.р.
Министар финансија и трезора

Димитрис Коуркоулас, с.р.
Шеф Делегације

Сарајево,

Сарајево,

Датум

Датум

29.06.2009.

27.02.2009.

ИЗМИЈЕЊЕНИ И ДОПУЊЕНИ ДОДАТАК

1. ИПА 2007 НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМ - Босна и Херцеговина ИДЕНТИФИКАЦИЈА

Корисник	Босна и Херцеговина
ЦРИС број	2007/019-352
Година	2007
Трошак	49.736.394 €
Имплементациони орган	Европска комисија
Коначни датум за склапање споразума о финансирању	најкасније до 31. децембра 2008.
Коначни датуми за уговарање	2 године након датума склапања Споразума о финансирању. Ови датуми односе се и на национално суфинансирање.
Крајњи датум за извршење	2 године након завршног датума за уговарање. Ови датуми односе се и на национално суфинансирање.
Сектор Кодови	11110, 11420, 12110, 14010, 15010, 15020, 15030, 15040, 15050, 15066, 16110, 16310, 21010, 22010, 22030, 23010, 24010, 31110, 32130, 33110, 41010, 43040
Budget line(s) concerned Буџетска линија (линије)	22.02.02: Национални програми (компонента помоћ у транзицији и јачање институција) за потенцијалне земље кандидаткиње
Водитељ програма	ДГ за проширење Ц1
Водитељ провођења	Делегација Европске комисије у БиХ – Оперативно одјељење

1. ПРИОРИТЕТНЕ ОСЕ / (МЈЕРЕ) / ПРОЈЕКТИ

2. А ПРИОРИТЕТНЕ ОСЕ

Приоритетне осе ЕУ помоћи ИПА 2007 у Босни и Херцеговини произилазе из процјене потреба да се премости јаз између стварног стања у областима реформи и напретка који се очекује у оквиру Европског партнерства и процеса стабилизације и придруживања.

Приоритети су у складу са властитом реформом сектора и плановима за развој Босне и Херцеговине, као и њених главних стратегија: Средњорочна стратегија развоја (МТДС) и Стратегија интеграције у Европску унију. Главни стратешки циљ претприступне помоћи у Босни и Херцеговини је да подржи земљу у транзицији од земље потенцијалног кандидата до земље кандидата и до чланства у Европској унији.

Процјене потреба довеле су до броја приоритета који се огледају у Вишегодишњем индикативном програму (МИПД) 2007-2009 за Босну и Херцеговину.

Број пројеката произлази директно из приоритета постављених у Европском партнерству који означава више од 150 активности које би требало да подржи ИПА програм. То се такође одражава на потребе земље које формулише корисник. Припремом програма ИПА 2007 у великој мјери управља земља корисница, а повезана са великим бројем учесника (свим државним министарствима и државним институцијама). То доводи до високог нивоа 'власништва' и одрживости путем државе.

Главно стратешко размишљање је промовисати административно јачање способности, да се ријешу главни предуслови за провођење Споразума о стабилизацији и придруживању, те у исто вријеме главни недостатак у БиХ који се још увијек појављује у државној у праву. С обзиром на ограничена финансијска средства ИПА програма 2007, велики инвестициони пројекти нису приоритетизовани пошто не могу да имају потребан утицај на развој. Припремне активности се ипак очекују, посебно у области инфраструктуре и економске и друштвене кохезије.

Приоритетне осе су наведене у четири главне области: Оса 1. Политички захтјеви, Оса 2. Друштвено-економски захтјеви, Оса 3. Европски стандарди и Оса 5. Дијалог цивилног друштва. (Напомена: Програм Заједнице (приоритетна оса 4 у оквиру програма ИПА), обухваћен је ЦАРДС-ом 2006, и никаква додјела није предвиђена у оквиру овог програма).

2. Б ОПИС ПРОЈЕКТАТА

Попис са називима и буџет од 46 пројеката у оквиру програма ИПА АП 2007 је приложен.

Оса 1 – Усмјеравање на политичке захтјеве

1.1. ПРОМОВИСАЊЕ ДРУШТВЕНОГ УКЉУЧИВАЊА И ПОВРАТАК

Повратак

Више од милион избјеглица и расељених лица вратило је своје пријератне домове у Босни и Херцеговини. Међутим, стварно стање, посебно у односу на такозвани "мањински повратак", знатно је мање. Број повратника се значајно смањује, али постоје процјене да око пола милиона људи још увијек размишља о повратку, а постоји још увијек знатан број регистрованих избјеглица и расељених лица у Босни и Херцеговини. Најважнији програми повратка, као што је пројекат СУТРА који финансира Европска комисија и Холандија а имплементира УНДП, значајно су допринијели овом постигнућу. Фонд за повратак који је основан 2005. године такође је допринио обнови стамбених јединица у 30 општина. Међутим, услови који су потребни да би се повратак учинио одрживим, укључујући приступ помоћи за обнову, запошљавање, здравствену заштиту, пензије, комуналне услуге и образовање још увијек треба да се побољшају.

Општина Сребреница представља велики број посебних проблема у том погледу, везаних посебно за масакр 8.000 њених бошњачких грађана у 1995. години. Питање Сребренице је још увијек посебно осјетљиво у БиХ. У том смислу предложено је да се подржи пројекат чији је циљ идентификовање многих жртава тог масакра, чиме утврђивање истине у одређеној мјери доприноси рјешавању сукоба.

Операције деминирања у Босни и Херцеговини се настављају и то је кључни фактор за повратак избјеглица. Процјењује се да још увијек постоји 67.000 мина и око 650.000 неексплодираних средстава која деструктивно утичу на 10.000 локалитета. Усвојен је нови Акциони план противминског дјеловања до 2009. Имплементација ће захтијевати континуирани ангажман међународне заједнице.

Да би се одговорило на ове изазове, проводиће се следеће активности:

- Разминирање и технички преглед ради смањења ризика противпјешадијских мина и да би се побољшали локални и регионални утицаји ефикасног противминског дјеловања преко сса. 1, 5 милиона m².
- Реконструкција стамбених јединица и сличних техничких инфраструктурних објеката да би се омогућио одрживи повратак на подручју општине Котор-Варош. Пројекат ће се проводити кроз неповратна средства након позива на доставу приједлога за пројекте. Критеријуме за избор и попис крајњих корисника одобрава Комисија.
- Подршка Одсјеку за форензичку науку Међународне комисије за нестала лица у циљу идентификовања жртава масакра у Сребреници из 1995. године путем ДНК анализе.

Социјална укљученост

Системи социјалне безбједности имају ограничена финансијска средства и фрагментисани су. То има негативан утицај на многе категорије социјално угрожених лица и лица са инвалидитетом с обзиром на ограничене ресурсе који су на располагању. Ипак, једна трећина укупног буџета додјељује се ратним ветеранима, што ограничава подједнако и даље друге угрожене категорије. Напримјер, око 50% лица са инвалидитетом нема здравствену заштиту, а велика већина је незапослена. Многе избјеглице и даље живе у веома тешким околностима, а у многим дијеловима земље још увијек не уживају основну пензијску и здравствену заштиту унаточ законима на државном нивоу по тој ствари. Дјелотворне политике за подршку социјално угроженим лицима и даље се настављају.

Конвенција о правима дјетета укључена је у правни систем Босне и Херцеговине и власти се залажу за права и добробит дјеце. Министарство за људска права и избјеглице је израдило Акциони план за дјецу за период 2002 - 2010 под покровитељством УНИЦЕФ-а, али здравље и социјална заштита дјеце није обезбијеђена, те инвалидна дјеца немају довољно медицинске његе и могућности за образовање. ИПА програм 2007 планира велики пројекат са УНИЦЕФ-ом који суфинансира ЕУ, ДФИД и Норвешка да би се имплементирао Акциони план.

Пројекти усмјерени на рјешавање тих питања су:

- Функционална ревизија социјалног сектора, чија је сврха да се помогне мањинским и рањивим групама што се тиче јавних служби, питања закона и друштвено-економског развоја. Ревизија ће процијенити све битне функције почињући од формулисања политике и стратегије, надлежности законодавне

формулације и доношења закона до имплементације и извршења која се односе на јавне службе на свим нивоима власти.

- Јачање социјалне заштите и система за укључивање дјете у БиХ, успостављање управљачке структуре која ће дефинисати и проводити социјалну заштиту и систем укључивања дјете у ширем контексту друштвено-економске реформе и развојних процеса у БиХ. Пројекат ће суфинансирати Норвешка и ДФИД (УК), а имплементираће га УНИЦЕФ кроз директни споразум о неповратним средствима.

1.2. ВЛАДАВИНА ПРАВА

Правосуђе и реформа полиције

Упркос новијем напретку и консолидацији, правосудни систем у БиХ и даље се суочава са препрекама у свом ефикасном дјеловању, као што су четири паралелне и одвојене надлежности на нивоима Државе, Републике Српске, Федерације Босне и Херцеговине и Брчког, различити системи закона, 14 министарстава правде, четири различита правосудна испита за правнике и сл. Веома велики напори се улажу да би се смањио заостатак предмета, али они остају огромни (више од 1,9 милиона на крају у 2006). Грађани се жале на кршење права, на неефикасну правну заштиту, на слободан приступ суду и дуге судске поступке, а судије су често претрпане предметима. Алтернативне извансудске мјере рјешавања као што су посредовања или арбитраже такође би требало да буду уведене у правосудни систем.

Главни органи на државном нивоу који се баве правосуђем су:

- Министарство правде државе БиХ са ограниченим надлежностима и особљем,
- Суд БиХ са међународним "Регистром"
- и Високо судско и тужилачко вијеће (ВСТВ) које суштински управља реформом правосуђа, али има само ограничене ресурсе. ВСТВ, као независан и самосталан орган, и даље игра важну улогу у побољшању стања у правосуђу. Оно има јасан мандат по закону да би се обезбиједило одржавање независног, непристрасног и професионалног правосуђа.

Развој у правосуђу се спречава одсуством координисане стратегије за сектор: постоји широки консензус који би требало да буде развијен под вођством Министарства правде БиХ.

Иако је Дирекција за реформу полиције успјешно завршила свој задатак да изради извјештај и Акциони план за реформу полиције, није било политичког консензуса за наставак његовог провођења до сада. Стога није могуће у овој фази предочити и концептирати пројекте ради подршке овом процесу. Технички савјет и обезбјеђење специјализоване опреме (телекомуникације, форензика итд ...) наставља да финансира ЦАРДС 2006, будући да постоји консензус између полицијских снага за јачање обуке, координације и стручних способности. Једна од таквих идентификованих области је борба против прања новца и сарадња између агенција за провођење и тужилаца.

Програми у области правосуђа и полиције обухватаће:

- Подршку стратегији планирања, координацији помоћи и спремности за европске интеграције у држави БиХ и ентитетским министарствима правде да би се помогло стварању конкретног плана рада за успостављање и

функционисање ефикасних јединица одговорних за те задатке, као и да би се припремили планови за вишегодишњу помоћ широм сектора за правосуђе.

- Повећање ефикасности правосуђа кроз успостављање система за управљање предметима (ЦМС) за судове и тужилаштва у 24 суда; стварање нове верзије система за управљање садржајима за тужилаштва (ЦМС), те обуке особља за информационе комуникационе технологије (ИЦТ) у судовима и ВСТВ-у. Средства ће бити додјеливана путем директног споразума о неповратним средствима са ВСТВ-ем.
- Ефикасно управљање затвором: припремити потребне предуслове за успостављање конзистентног и трошковно ефикасног система управљања затвором и способности за развој судске полиције у цијелој земљи; увести алтернативне санкције и шему за надзор над починиоцима, као и припремање новог регулаторног режима за преступнике са менталним недостацима.
- Заједничку обуку СИПА-е, финансијских обавјештајних јединица и јединица за истраживање криминала, тужилаца, финансијских регулаторних агенција и институција, јачање способности финансијских обавјештајних и криминалистичко-истражних јединица у истраживању и анализи сумњивих трансакција, те побољшање сарадње са тужиоцима и финансијским регулаторним агенцијама за борбу против прања новца и финансирања тероризма.

1.3. ЈАВНА УПРАВА И РЕФОРМА УСТАВА

Босна и Херцеговина има неефикасне административне структуре. "Национална стратегија за реформу јавне управе" усвојена је у љето 2006. године, али још није проведена, иако је главни приоритет за Европско партнерство. Заједничку структуру за имплементацију ("ПАР-Платформ") усвојиле су у мају 2007. године владе РС, ФБиХ и Брчко Дистрикта и треба да је потврди Савјет министара БиХ. Меморандум о разумијевању о мултидонаторима Фонда за јавну управу за провођење стратегије такође је одобрен као резултат постојеће подршке пројектима Заједнице за обнову, развој и стабилизацију (ЦАРДС). Канцеларија за координацију Реформе јавне управе (ПАРЦО) остаје слаба иако захтијева даљњу подршку, са само 6 запосленика од укупно 17 мјеста, и ограниченом буџетском подршком.

Координација политике која се односи на европске интеграције је много напреднија. Дирекција за европске интеграције (ДЕИ) успјела је да се успостави као референтна тачка за питања интеграције у Европску унију (Стратегија за интеграцију у Европску унију, подршка преговорима о стабилизацији и придруживању (САА), превод правне стечевине Европске уније, усклађивање законодавства, програмирање финансијске помоћи). Подршка сада треба да се доведе у сљедећу фазу, гдје Дирекција за европске интеграције (ДЕИ) показује знање и способности за интеграцију у Европску унију у свим секторима правне стечевине Европске уније, посебно оних везаних за имплементацију споразума о стабилизацији и придруживању (САА), који је једном потписан и који је на снази.

У том контексту, постоји консензус да тренутне структуре БиХ нису прикладне за припрему за европске интеграције, те да је потребна боља и јаснија расподела надлежности да би се апсорбовале и проводиле многе обавезе које имплицира споразум о стабилизацији и придруживању (САА). Крајњи циљ је да се успоставе ефикасније структуре способне да обезбиједу политичку стабилност, привредни и друштвени

развој, те се припреме за чланство у Европску унију. Специјални представник Европске уније припремио је заједничку платформу и предложио политичким странкама да наставе разговоре о уставним реформама. Платформа, једном одобрена, замишљена је да обезбиједи потпуно 'власништво' процеса од стране локалних актера, уз снажну подршку међународне заједнице (ЕУСР-а, ЕЗ-а, ЕУ предсједништва и САД).

Закон о омбудсменима усвојен је у марту 2006. године и предвиђа спајање ентитетских институција за омбудсмене са државним омбудсменом у складу са међународним конвенцијама. Стварно спајање се очекивало од јануара 2007. године, али је дошло до одгоде. У међувремену, постојеће канцеларије омбудсмена се редовно састају и успостављају добру сарадњу. Основна комуникациона средства су потребна за почетак пословања новог омбудсмена БиХ и његове двије канцеларије на терену.

Важно ограничење за јачање капацитета у јавној управи је и даље недостатак особља с обзиром на ограничена буџетска средства. Способности које су потребне за послове које захтијева европска интеграција и реформе у приоритетним секторима такође недостају. Посао који још увијек треба да се уради према професионалној државној служби са каријерним системом заснива се на искуству и заслугама.

Привлачење и задржавање младог и добро квалификованог особља и адекватно оспособљених виших менаџера остаје и даље изазов. Систем управљања људским ресурсима у јавној управи као цјелини слабо се развија. Агенција за државну службу ипак стиче искуство и ефикасност и координише са ентитетским агенцијама за државну службу као дио пројекта за обуку који финансира Европска комисија. Усклађивање три закона о државној управи је такође важан задатак који предстоји.

На важном аспекту ПАР стратегије заснива се систем унутрашње финансијске контроле у јавном сектору (ПИФЦ) у складу са међународним стандардима контроле и ревизије (а.о. Упутства Међународне организације врховних ревизијских институција (ИНТОСАИ) за интерну контролу у јавном сектору) и најбољом праксом Европске уније. Босна и Херцеговина треба да развија и уводи савремене принципе одговорности за управљање и функционално независну интерну ревизију, са нагласком на процјени система интерне контроле. Координаторе за интерну ревизију именује држава и ентитети и они раде на изради координисаних закона за интерну ревизију, али финансијско управљање и систем контроле треба да буду даље развијани и усклађивани.

У циљу рјешавања ових проблема предвиђају се сљедећи пројекти:

- Јачање способности за процес реформе устава: подршка ће бити обезбијеђена за све заинтересоване стране за процес уставне реформе, укључујући државне власти, политичке странке, цивилно друштво, грађане и медије;
- Даљња подршка ПАРЦО-у, јесте да изгради своју способност да координише и управља имплементацијом ПАР стратегије за реформу јавне управе;
- Подршка Влади БиХ за процес европске интеграције и координације помоћи Заједнице са циљем даљњег јачања капацитета Дирекције за европске интеграције (ДЕИ), да се координише процес интеграције у Европу и пренесе знање о правној стечевини Европске уније на све секторе министарстава и институција које имају одговорност да имплементирају Привремени споразум и споразум о стабилизацији и придруживању (САА), да се имплементира законска транслација, да се појачају функције националног координатора ИПА и вишег водитеља програма (НИПАЦ и СПО) путем владе;

- Јачање система управљања људским ресурсима (ХРМ) у области оспособљавања за државну службу кроз твининг програм да би се створили заједнички принципи и систем обуке који подржава систематско, квалитетно провођење обуке у институцијама БиХ;
- Подршка омбудсмену за људска права у БиХ, да се јача способност за недавно интегрисану институцију да би провела свој мандат постављањем комуникационе мреже за све канцеларије омбудсмена;
- Развој и имплементација стратегије јавне унутрашње финансијске контроле (ПИФЦ) широм земље за јачање финансијског контролног окружења у којем дјелује јавна управа. Пројекат ће бити усмјерен на успостављање усклађеног законодавства, на централне јединице за усклађивање, на интерну ревизију и финансијско управљање и контролу на свим релевантним нивоима власти (држава и ентитети), као и механизму за координацију.

Оса 2 – Усмјеравање на друштвено-економске захтјеве

2.1. РАД И ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

За БиХ се предвиђа да настави да шири стални темпо од 6% у 2007.г., нешто више него у 2005. години (+5,8%) и 2006. години (+5,9%). Међутим, због ниског нивоа диверсификације у привреди, раст је крхак и изложен развојима свјетских тржишних цијена. Потребно је даље улагање у предузећа да би се развој учинио одрживим.

Дефицит текућег рачуна се смањило са 22,5% БДП-а у 2005. години на 15% БДП-а у 2006.години, али то је углавном због промјене увоза од 2005. до краја 2006. године. Неизбалансираност текућег рачуна и даље је главни проблем, чак и ако се очекује повећање извоза брже од увоза. Индустријска производња и извози такође се у великој мјери заснивају на ниској додатној вриједности производње (металној и рударству).

Мала и средња предузећа посебно су изложена ризицима у одсутности пословног окружења које је могуће. Правни и институционални оквир за мала и средња предузећа је фрагментисан и има мали капацитет за креирање политике и пружање услуга предузећима и на државном и на ентитетском нивоу. Мала и средња предузећа БиХ и индустријске стратегије су још увијек у току у Савјету министара и треба да буду усвојене. Способност имплементације треба да буде креирана на државном нивоу.

Извоз треба потицати, и представљање Вањскотрговинске коморе као агенције за промоцију извоза је позитиван развој. Вијеће за промоцију извоза је сада функционално и поставља низ политичких питања која треба предузети у својој првој години рада, а Агенција за страна улагања (ФИПА) развија стратегију директних страних улагања (ФДИ).

Незапосленост остаје висока, на 31% у 2006. години, а очекује се да ће остати преко 30% у сљедеће двије године. До сада, привредни раст није био у стању да генерише запосленост, пошто је тренутни циљ предузећа побољшање продуктивности. Постоји низ проблема који ометају функционисање тржишта радне снаге, као што је неједнако друштво и профит као и порезни системи између оба ентитета, и крути системи за утврђивање плата. Свеобухватни програм за побољшање мобилности и флексибилности тржишта радне снаге је обавезан. Кључ за такву политику је неопходна координација између свих заинтересованих страна, као и ефикасан дијалог између друштвених партнера.

ИПА програм 2007 ће придонијети друштвеном и привредном развоју са сљедећим пројектима:

- Јачање способности институција у БиХ за развој политике за промоцију извоза; унапређење конкурентности компанија, посебно малих и средњих предузећа, на страним тржиштима; те побољшање политике промовисања извоза и окружења у БиХ.
- Подршка регионалној привреди и развој малих и средњих предузећа (СМЕ), с циљем јачања институционалног и правног оквира за регионалну привреду и развој малих и средњих предузећа (СМЕ), стварање амбијента за учење о пословном сектору и стварање компетенција и способности на доживотно учење о предузетништву повезивањем система образовања и привреде.
- Побољшање активних тржишта рада стварањем активне политике активног тржишта рада, мјерама тржишта рада, и способности да се исте проведу.
- Побољшање дијалога између друштвених партнера, пружајући смјернице и тренирање на радним праксама у области индустрије и радних односа.

2.2. ЗДРАВЉЕ И ОБРАЗОВАЊЕ

Институционална организација у области образовања Босне и Херцеговине је посебно сложена. Побољшања у погледу законског оквира су спора; кључни закони који се тичу предшколског, стручног обучавања и високог образовања још су увијек у току. Као последица тога, Босна и Херцеговина не испуњава захтјеве који су постављени Болоњским процесом. Имплементација постојећег законодавства је слаба.

Закон о високом образовању је још увијек неријешен на државном парламенту (од јуна 2007.), док је Република Српска усвојила свој сопствени Закон о високом образовању 2006. године, који је усмјерен на рационализацију приватних установа и припремајући ентитет за захтјеве Болоњског процеса као што имају Сарајевски, Зеничко-добојски и Тузлански кантон. Постоји хитна потреба за усклађивањем, те усвајање Закона о високом образовању и Закона о агенцији за образовање је од посебног значаја за Босну и Херцеговину да би се удовољило захтјевима Болоњског процеса и Лисабонске конвенције.

У области здравства, Министарство цивилних послова има улогу координатора на државном нивоу. Основна одговорност за здравље почива на ентитетским и кантоналним министарствима, која су уједно и оснивачи здравствених установа, укључујући лабораторије.

Постојеће стратегије здравственог сектора за ентитете јасно указују на потребу побољшања јавног здравља, планирања и доношења одлука и као елемент у промовисању праведности и једнак приступ здравственим услугама, али такође и обезбјеђења доброг управљања унутар сектора за здравство.

Постоји 18 завода јавних здравствених института (ентитетских и кантоналних) који имају различите способности и компетенције (прикупљање података, спречавање болести, санитарне контроле итд.). Линије извјештавања надлежним министарствима и прикупљање података о здравственим питањима ипак су слабо дефинисане. Постоји одређена потреба координације метода и праксе јавних здравствених институција да би им помогла да обезбиједи боље јавне здравствене услуге и подршку за обезбјеђивање података као и план провођења здравствене политике.

Осим тога, недавни догађаји и избијања лако преносивих болести попут заразне болести САРС и птичја грипа привукли су пажњу Свјетске здравствене организације (WHO) и здравствених власти о спремности земаља за рано откривање и праћење таквих болести. Здравствени систем у БиХ није добро припремљен за овакве ситуације: лабораторије које се баве микробиолошким материјалима попуњене су добрим стручњацима, али недостаје опрема.

Пројекти који су предложени да помогну БиХ да одговори на ове изазове укључују:

- Јачање високог образовања у Босни и Херцеговини (фаза 3): да успостави и ојача институције на државном нивоу које ефикасно координишу и управљају реформом високог образовања, усклађују систем високог образовања стварањем и примјењивањем заједничких стандарда и процедура за обезбјеђење квалитета и оспособљавања у цијелој земљи.
- Подршку реформи високог образовања у БиХ да би се омогућило признавање диплома у складу са Лисабонском конвенцијом, успостављање ЕНИЦ/НАРИЦ центра за признавање диплома, подршку институционалном развоју универзитета за повећање трошкова и дјелотворности управљања.
- Обезбјеђивање опреме за ветеринарске школе, обезбјеђивање алата за успјешно провођење програма реформисаног наставног плана и програма и развијање релевантних вјештина ученика у 5 врста занимања.
- Јачање завода за јавно здравство, усклађивање јавних здравствених функција са праксама Европске уније, повећање способности која се односи на превенцију болести и промоцију здравља, укључујући способност да се потпуно имплементирају Међународни здравствени прописи (IHR) Свјетске здравствене организације (WHO) и Оквирна конвенција о контроли дувана (ФЦТЦ), те успостави систем о информисању здравља ради политике планирања и у сврхе доношења одлука.
- Јачање способности здравственог система да одговори на могућу пријетњу лако преносивих заразних болести увођењем биобезбједносних кабинета и обезбјеђивање релевантне опреме за лабораторије које се баве микробиолошким материјалима потенцијално опасним за њихово особље и цијелокупно становништво.

Интервенције у области образовања и обуке ће бити уско координисане са активностима које се финансирају у оквиру програма Темпус који подржава реформу високог образовања у Босни и Херцеговини путем пројеката за сарадњу међу универзитетима.

Оса 3 – Европски стандарди

3.1. ПОДРШКА УСПОСТАВЉАЊУ РЕГУЛАТОРНИХ СИСТЕМА

Финансијски сектор

Рапидна консолидација банкарског сектора се наставља док банке у страном власништву тврде да имају 65% укупне банковне активе. Међутим, никакав напредак није постигнут у успостављању јединствене Агенције за банкарство на државном нивоу, те од војено ба нкарско законо давство и надзор још увијек превладава у об а ентитета. Чертдесет и шест микрокредитних организација (МЦО) сада су под надзором

и лиценцом ентитетских агенција за банкарство, и обје банке и микрокредитне организације (МЦО) сусрећу се са сличним проблемима у вези са лиценцирањем и надзором пошто послују у цијелој земљи.

Постоје 24 осигуравајућа друштва која послују у БиХ, од којих су већина у локалном власништву (осигуравајућа друштва у страном власништву контролишу неких 47% тржишта осигурања). Капитал сектора за осигурања располаже отприлике 47% бруто друштвеног дохотка (ГДП). Државна Агенција за осигурање почела је са својим активностима у августу 2006. године са још увијек смањеним особљем: њена улога је ограничена и укључује усклађивање ентитетског законодавства, међународно извјештавање и координацију и арбитражу између ентитетских агенција за надзор. Лиценцирање и надзор остаје, што се тиче банкарства, у надлежности ентитетских агенција.

Унапређивање способности за регулаторно и надзорно провођење у сектору осигурања је потребно у областима као што је споредно законодавство, финансијски извјештаји, размјере солвентности и сл. Побољшана способност за провођење надзора се такође захтијева у банкарском сектору.

Пројекти предвиђени за јачање финансијског сектора укључују:

- Јачање способности Централне банке Босне и Херцеговине да би се повећала ефикасност управљања људским ресурсима у Банци, укључујући потребе за обучавање процјене и стварања вишегодишње стратегије за обучавање.
- Јачање способности Агенције БиХ за осигурање и агенција за надзор осигурања Федерације и Републике Српске да би се побољшало институционално успостављање и развијале способности особља да обављају своје задатке, израдиле смјернице и процедуре за извозне кредите и смјернице за арбитражне поступке у случају усклађивања спорова између ентитета у области осигурања.

Виза, миграција и азил

Још увијек нема Стратегије о националној миграцији за сљедеће надлазеће године и институције сектора имају озбиљан недостатак особља за имплементацију сектора. Постоји много институција које су у ово укључене: Сектор за миграције у Министарству безбједности, Служба за странце основана 2006. године под надлежношћу Министарства безбједности, и Центар за прихватање илегалних миграната (тренутно се организује). Све су оне подвргнуте организацији или реорганизацији.

Министарство безбједности припрема законски систем: Закон о кретању и боравку странаца и азилу, подзаконске акте за нове службе, Пословник о раду итд. Систем о подацима миграције, интегрисана електронска база података за све податке који се односе на странце који ће се дијелити између свих агенција за миграције у БиХ, треба да буде припремљен. Развој постаје хитан у свјетлу све већег повећања илегалних граничних прелаза и употребе кривотворених докумената (удвостручено између 2005. и 2006. године).

За подршку сектору за миграције, ИПА ће обезбиједити:

- Помоћ Министарству безбједности, Министарству вањских послова, Министарству за људска права и избјеглице и другим надлежним органима за

ефикасно управљање миграцијама, са циљем да се побољша законски и институционални оквир у управљању миграцијама и сузбијању трговине људима и илегалне миграције у складу са стандардима Европске уније, те стварање ефикасне координације и комуникационог система међу свим који су заинтересовани.

Квалитетна инфраструктура

Развој квалитетне инфраструктуре је изузетно важан за помоћ предузећима Босне и Херцеговине да развијају извозно тржиште и подржавају привредни развој:

Институт за стандардизацију Босне и Херцеговине је основан и управља стандардима у складу са моделом добровољне стандардизације Европске уније ЦЕН-а, ЦЕНЕЛЕЦ-а, анд ЕТСИ -а. До данас, 7,328 европских норми (ЕН) је усвојено као бх стандарди (БАС), велика већина њих декларативном методом. Од укупног броја усвојених европских норми (ЕН), 1,122 су оне које дају право на претпоставку о усклађености са битним захтјевима техничких прописа. Недостатак капацитета људских ресурса у Институту за стандардизацију нарушава његову способност да ефикасно обавља задатке.

Институт за акредитацију БиХ (БАТА) ради у складу са захтјевима стандарда ЕН 45000 и ИСО/ ИЕЦ 17000 серије, као и са препорукама и упутствима Европске сарадње за акредитацију (ЕА), Међународног форума за акредитацију (ИАФ) и Међународне сарадње за акредитацију лабораторија ИЛА(Ц). Институт за акредитацију БиХ (БАТА) додјелио је 28 акредитација: 11 лабораторија за испитивање, 5 мјеритељских лабораторија, 2 органа за сертификавање и 10 органа за инспекције, али још увијек треба да се утврде услови за будуће међународно признање БиХ за испитивања, калибрацију и сертификавање резултата, те да се припреми за потписивање мултилатералног уговора са Европском сарадњом за акредитацију.

Законодавство о мјеритељству још није усклађено са стандардима Европске уније који захтијевају раздвајање правног, научног и индустријског мјеритељства, као и усклађивање законодавства између државе и ентитета. БиХ треба да развија систем дистрибутивног мјеритељства у складу са моделима Европске уније, те да поставља захтјеве за међународно признање мјеритељских услуга у БиХ. Осим тога, припремање Института за мјеритељство Босне и Херцеговине за своје будуће пуноправно чланство у EUROMET, EUROCHEM, WELMEC, OIML и Конвенцији о мјерењу треба да почне.

БиХ је основала Агенцију за надзор тржишта која ће, заједно са инспекторатима ентитета и царинских институција, чинити систем надзора над тржиштима. Даљњи развој способности система за надзор тржишта заснива се на одговарајућем законодавству за производе које је потребно да би се гарантовала безбједност и усклађеност техничких производа са добром праксом Европске уније.

Упркос Одлуци Савјета министара о "Плану активности за реализацију Програма за пренос техничких прописа" која утврђује подјелу надлежности између институција БиХ одговорних за пренос и провођење техничких прописа, већи дио области техничких прописа практично није регулисан или имплементиран. У недостатку надлежних органа државне власти, прописи на ентитетском нивоу често се базирају на различитим одредбама, тако стварајући препреке за функционисање унутрашњег тржишта.

Сљедећи пројекти су предложени да помогну БиХ у превладавању ових тешкоћа:

- Јачање система акредитације БиХ, утврђивање услова за будуће међународно признање БиХ за тестирања, калибрацију резултата, и сертификавање и припремање Института за акредитацију БиХ за потписивање мултилатералног споразума са Европском сарадњом за акредитацију (ЕА).
- Јачање система мјеритељства у БиХ, развој система за дистрибутивно мјеритељство, почетак припреме Института за мјеритељство Босне и Херцеговине за своје будуће пуноправно чланство у EUROMET, EUROCHEM, WELMES, OIML и Конвенцији о мјерењу ће побољшати законодавни оквир и националну мјеритељску инфраструктуру да би се задовољили захтјеви за усклађивање закона са законодавством Европске уније и са најбољом праксом лабораторија Европске уније.
- Безбједност инфраструктуре за развој капацитета за израду закона и провођења техничких прописа у ресорним министарствима да би се успоставио систем оцјењивања усклађености, те да се даље развија способност система за надзор тржишта у БиХ.

Енергија и телекомуникације

Развој ефикасних мрежа индустрије битан је за економски развој у БиХ. БиХ је потписница Уговора о енергетској заједници. Према Уговору, БиХ се обавезала да имплементира разне активности које воде ка либерализацији тржишта енергије (плина и електричне струје). Напредак је постигнут у области електричне енергије, али план који се односи на гас треба да се развија. Многе кључне радње које су потребне нису испуњене до договореног рока јула 2007. године и БиХ треба појачати напоре да постане активни члан енергетске заједнице и члан енергетских тијела Европске комисије као што су ETSO, SEETSO и UCTE.

Регулаторна агенција за комуникације Босне и Херцеговине (ЦРА) је задужена за провођење закона и праћење ситуације на тржишту у области информационог друштва, медија и аудио-визуелне политике. Агенција је активна у припремању за дјелотворну тржишну конкурентност да би била уведена на тржиште телекомуникација. Са више ресурса, Регулаторна агенција за комуникације (ЦРА) ће бити боље позиционирана да би играла неопходну активну улогу у промовисању конкурентности у сектору.

Пројекти за потпору регулација и либерализације мрежних индустрија обухваћају:

- Помоћ за испуњавање услова из Уговора о енергетској заједници и другим међународним обавезама; кампању за јавно образовање у погледу Уговора о енергетској заједници, енергетске ефикасности, обновљивих извора енергије и реформе у секторима енергије и гаса. Пројекат ће такође подржати формирање новог генерисања и компанија за дистрибуцију у енергетском сектору и нове компаније за дистрибуцију и пренос у сектору за гас.
- Јачање способности Регулаторне агенције за комуникације (ЦРА) да би јој се омогућило да обавља свој мандат и испуњава стандарде Европске уније у вези са телекомуникацијама; усклађивање законског оквира телекомуникација у БиХ са правном стечвином Европске уније, те да потиче конкуренцију и либерализацију телекомуникационог тржишта, посебно кроз успостављање функционалног броја система за преношење.

Статистика и информациони системи

Развој стварања политике веома зависи од поузданих информација и информационих система. БиХ још увијек гради своје статистичке способности и нема поуздани систем земљишних књига у цијелој земљи или безбједан систем за обраду података о грађанима.

Осјетљиве базе података (идентификациони документи, регистарске таблице за аутомобиле итд.) обрађује Дирекција система за заштиту података грађана (ЦИПС). Доношење закона је још увијек потребно да би се ЦИПС трансформисао у Агенцију за податке о друштву на државном нивоу задужену за имплементирање Стратегије за информационо друштво. Оснивање Агенције за информационо друштво је захтјев властитог Националног акционог плана БиХ о организованом криминалу. До чекања прописа који још нису усвојени, као и реорганизације, ЦИПС предузима неопходне кораке да обезбиједи податке и да управља приступом подацима.

У области статистике, Агенција за статистику Босне и Херцеговине (БХАС) има координишућу и усмјеравајућу улогу. Земља производи ограничен број економских података, а нема свеобухватну статистику стања плаћања или података о националним рачунима. Недостатак квалитетне економске статистике, нарочито у погледу фискалних података, националних рачуна и вањског биланса је озбиљно ограничење за економску политичку расправу, како унутар власти тако и унутар међународне заједнице. Агенција за статистику Босне и Херцеговине (БХАС) има задатак да припреми план активности за попис становништва. Иако не постоји јасно рјешење, све индиције указују да ће се попис становништва у БиХ извршити у 2011. години, у исто вријеме као и у другим земљама у регији. Неколико донатора у БиХ, међу којима је Европска комисија и УНДП, показали су своју спремност за подршку Агенцији за статистику Босне и Херцеговине (БХАС) у припремању активности за попис становништва.

На систем земљишне администрације у Босни и Херцеговини негативно утичу превирања у посљедњих 15 година. У данима након рата, употреба земљишног модела значајно се промијенила: уништена инфраструктура, неискоришћено земљиште због минских остатака, непланске градње након рата итд. Осим тога, систем података о земљишту (земљишне књиге и катастар) је дјеломично уништен у току рата и у ратом погођеним подручјима. Остатак система, који је спасен, није ажуриран благовремено, да би одражавао промјене. Рестаурација и ажурирање система података о земљишту је споро због буџетских ограничења и ограничења у прецизности због тога што је геодетска референтна мрежа била такође захваћена ратом.

Нетачни подаци о земљишту отежавају процес доношења одлука о коришћењу земљишта у институцијама јавне управе на свим нивоима (држава, ентитет, кантон и општине). Да би се обезбиједили досљедни подаци за све функције (упис и катастар земљишта), обавезна су мјерења и подаци о земљишним парцелама. Министарство цивилних послова БиХ, као и административна институција одговорна за координацију свих геодетских активности и активности везаних за геодезију на државном нивоу, иницирало је развој служби за податке о простору у БиХ. Пројекат је првенствено усмјерен на стварање услова за боље функционисање судова и локалне управе за земљиште, али и на развој тржишта некретнина и јачање способности за просторно планирање.

Пројекти за подршку развоја информационих система укључују:

- Имплементацију локација јавне кључне инфраструктуре (ПКИ) у систему за идентификацију и чување података о грађанима (ЦИПС) одговорних за издавање докумената да би се побољшали нивои безбједности информационог система ЦИПС-а;
- Припремање за попис становништва (фаза I): Пројекат има за циљ да помогне Агенцији за статистику Босне и Херцеговине (БХАС) у покретању припремних активности потребних за провођење пописа становништва и становања, укључујући анализу потреба, израду организационе структуре, те јачање способности статистике БиХ, са нагласком на координишућу улогу Агенције за статистику Босне и Херцеговине (БХАС);
- Податке служби БиХ за простор (фаза 1), успостављање мреже сталних (референтних) ГПС станица за цијелу територију БиХ, те понудити услуге циљаним групама за глобално позиционисање као што су: институције БиХ које се баве уписом у земљишне књиге; институције, агенције и компаније које се баве превозом (жељезница, аутопут, контрола аеродрома итд.); општинске управе; пољопривредна управа, Агенција за статистику БиХ.

3.2 ПРИПРЕМА ЗА ПРЕДСТРУКТУРАЛНА НОВЧАНА СРЕДСТВА ИПА ПРОГРАМА

Пољопривреда, рурални развој и безбједност хране

У области пољопривреде, прехране и руралног развоја, надлежности се углавном ослањају на ентитете, али Савјет министара је усвојио државни закон о пољопривреди. Постоји широки консензус о одговорностима које треба да буду извршене на државном нивоу да се припреми стратегија за будући рурални развој широм земље за рјешавање развојних потреба (више од 60% становништва живи у руралним подручјима). Прикупљање података о пољопривреди је кључ за боље разумијевање проблема и развијање програма подршке; треба развијати методологије и промовисати сарадњу између пољопривредних и статистичких управа.

Постоји ранији пораст подршке сектору пољопривреде на нивоу владе, посебно у Републици Српској. Мјере подршке су разликују, око 20% новчаних средстава се издваја за рурални развој и одређену подршку за капитална улагања и модернизацију у пољопривреди. Административна способност за осмишљавање и провођење мјера је ипак и даље слаба, и треба да буде повезана са садашњим и будућим трендовима заједничке политике о пољопривреди у Европској унији, као и да се прилагођава унутар будућих обавеза БиХ у оквиру споразума о стабилизацији и придруживању (САА).

Агенција за безбједност хране у БиХ је почела са радом у складу са својим мандатом, мада су њени људски ресурси слаби. Постоји недостатак јасноће у погледу преклапања надлежности у оквиру ланца контроле безбједности хране. БиХ је одобрила Закон о безбједности хране на државном нивоу, који се сада треба провести у секундарно законодавство и који треба да се имплементира.

Подршка у области пољопривреде и прехране обухваћа:

- Стварање информационог система за пољопривреду да би се рјешавале непосредне потребе БиХ за прецизним, и до данас поузданим подацима о пољопривреди за руралну привреду и секторе пољопривреде који се базирају на стандардима Европске уније и усклађеној методологији.

- Помоћ за јачање административних структура БиХ одговорних за пољопривреду и рурални развој те за провођење стратегије и програма на националном нивоу за јачање основе према партиципативном приступу од стране локалних учесника у програмирању, праћењу и вредновању програмских активности руралног развоја и провођење пилот акција за рурални развој.
- Подршку имплементацији и провођењу Закона БиХ о храни да би се обезбиједило даље усклађивање и имплементација Закона БиХ о безбједности хране са правном стечевином Европске уније, у циљу повећања безбједности потрошача и конкурентности пољопривредних производа Босне и Херцеговине.

Околина

У области заштите околиша, ентитети су усвојили законе о водама, али постоји потреба за развојем великог броја прописа за имплементацију. Оснивање агенција за воде је приоритет за управљање, на нивоу ријечних сливова, које треба да ступе на снагу. Недовољни третман отпадних вода остаје кључни изазов за околиш: Европска комисија финансира оруђа за идентификовање и приоритизовање дистрибуције вода и пројекте за управљање отпадним водама, који се заснивају на објективним критеријумима. Предвиђа се да се подржи један од пројеката са врхунским приоритетом који је идентификован као оруђе да се промовише сарадња између локалних заједница, органа државне власти и донаторских агенција. БиХ такође разматра увођење спречавања загађености и принципе за контролу који се заснивају на правној стечевини Европске уније. То би укључивало један ревидирани систем за издавање, праћење и провођење интегрисаних еколошких дозвола.

Да би се помогло БиХ у овој области, ИПА програм 2007 обезбиједиће:

- Подршку политици вода у БиХ, даљу подршку развоју и провођењу ентитетских закона о водама у складу са принципима Оквирне директиве Европске уније о водама и осталих сектора за воде везаним за Европске директиве, укључујући подршку за шире учешће јавних пракси.
- Подршку провођењу Директиве за "интегрисано спречавање и контролу загађивања", да би се обезбиједила транспозиција и имплементација закона који дају смјернице институцијама БиХ да се успостави спречавање и контрола загађивања и система праћења и издавања ефикасних интегрисаних дозвола за привредне менаџере, и стварање Регистра за испуштање и пренос загађивача у БиХ.
- Изградњу канализационих колектора да се омогући истицање градских отпадних вода у Живиницама. Изградња четири канализациона колектора ће покрити око 47.500 становника и помоћи да се заштити околиш и подземне воде у општини.

Транспорт

У друмском сектору, прелиминарни планови и студије изводивости за Паневропски коридор Vc аутопута су презентовани потенцијалним концесионарима и међународним

финансијским установама. Расподјела одговорности и координација између државе и ентитета треба да се побољшају ако БиХ жели да оствари напредак у провођењу система путева и аутопутева који ефикасно испуњава захтјеве корисника и индустрија. Први напредак који треба да се учини је одржавање путева и безбједност на путевима. Институционална способност Министарства комуникација и промета треба да се повећа тако да може утврдити приоритете улагања у складу са здравим економским принципима, с обзиром на ограничена буџетска средства и донаторска новчана средства.

У области жељезнице, Регулаторно тијело жељезница БиХ је постало оперативно и такође дјелује као Дирекција за националну безбједност. Раздвајање постојећих ентитетских жељезничких компанија и преузимање жељезнице и функција управљања инфраструктуром напредује, али остаје да се доврши. Ентитетски закони о жељезници нису донесени у складу са правном стечевином. БиХ је завршила обнову 60 km жељезничке пруге на кључној мрежи за регионални транспорт југоисточне Европе, и успоставила предуслове (план и финансирање) за реконструкцију додатних 210 km жељезничке пруге. Кључна питања којима се треба позабавити су, између осталих, именовање инфраструктурних директора и имплементација директива Европске уније за безбједност.

Помоћ у овој области обухватиће:

- Техничку помоћ Министарству комуникација и транспорта Босне и Херцеговине да припреми структуре који ће моћи да имплементирају пројекте у оквиру Инструмента за претприступну помоћ, и да побољша своју способност да примијени слијед принципа управљања пројектом за одабир и припремање пројеката.
- Техничку помоћ властима жељезнице у Босни и Херцеговини у усклађивању прописа за одржавање жељезничке инфраструктуре и возног парка са директивама Европске уније, да би јачале интероперабилност и безбједност жељезница.

Оса 5 - Цивилно друштво и медији

Учешће цивилног друштва као корисника билатералних програма помоћи Европске комисије као и њихово консултовање о програмирању, средњорочној ревизији и коначној ревизији фаза процеса је обавезно према "Смјерницама о начелима и добрим праксама за учешће недржавних субјеката у развоју дијалога и консултација" Савјета и Комисије. Комисија је укључена у финансирање иницијатива недржавних учесника у БиХ од 1998. године и у програмима Европске иницијативе за демократију и људска права (ЕИДХР) и ЦАРДС програмима. Велики напредак постигнут је у то вријеме како у смислу повећања способности тако и кохерентности цивилног друштва и спремности владе да узму у обзир сектор у успостављању својих приоритета.

Пројекти СУТРА које финансира Европска комисија, а проводи УНДП-а и "ГАП" (Управна одговорност Програма) финансиран од стране СИДА и УСАИД-а резултују у многим локалним властима које предузимају озбиљну политику дијалога са локалним организацијама цивилног друштва и крећу према успостављању објективних критеријума за њихово финансирање. Дана 7. маја 2007. године Савјет министара БиХ потписао је Меморандум о разумијевању са организацијама цивилног друштва о консултацијама и сарадњи.

Сада постоји потреба да се крене према више стратешком приступу у помагању недржавних учесника да играју улогу која је предвиђена за њих у Вишегодишње м

индикативном планском документу (МИПД) и заједничких Смјерница Савјета/Комисије у цјелини. У ту сврху је предвиђено да се предузимају радње које ће омогућити више структурисаног дијалога који треба да се одвија и значајно допринесе јачању демократије и људских права у БиХ.

У области медија, Европска комисија је главни донатор Регулаторног тијела за комуникације и Јавног радио-телевизијског сервиса БиХ (ПБС) дуги низ година и била је инструмент у оснивању БХТ1 као једине телевизијске станице широм земље у 2004. години. Регулаторна агенција за комуникације (ЦРА) се етаблирала као регионални лидер у смислу регулисања емитовања од преузимања одговорности од СФОР-а. Она је сада постигла финансијску одрживост кроз прикупљање претплата, а будућа помоћ би се стога требала концентрисати на пружање квалитетне подршке која ће јој помоћи да у исто вријеме прати кретања у регулаторном сектору у Европској унији и посебно да се припреми за почетак дигиталне телевизије.

Предложени пројекти да помогну БиХ да би удовољила овим изазовима су:

- Јачање способности цивилног друштва да се укључи у политички дијалог и да припреми правни и политички оквир за развој цивилног друштва кроз партнерство са државом.
- Јачање локалне демократије да би се подстакло партнерство и трајни дијалог између организација цивилног друштва и локалних власти и повећало учешће локалних организација цивилног друштва (ЦСО) и грађана у локалне развојне процесе, те да се побољша пружање услуга од стране локалних власти. Пројекат ће у кључити мале дијелове неповратних средстава а која ће бити имплементирана на основу директног споразума са УНДП-ом.
- Подршка Европске уније за независност и оснаживање Регулаторне агенције за комуникације (ЦРА) Босне и Херцеговине, јачање подјеле емитовања Регулаторне агенције за комуникације (ЦРА), припремањем националне стратегије за увођење дигиталне земаљске телевизије (ДТТ) у Босни и Херцеговини и обука особља Регулаторне агенције за комуникације (ЦРА) за успјешно провођење Европске конвенције о прекограничној телевизији и Директиве "Телевизија без граница" Европске комисије.

2. Ц ПРЕГЛЕД ДОСАДАШЊЕ И ТЕКУЋЕ ПОМОЋИ (ЕУ/МФИ/БИЛАТЕРАЛНА И НАЦИОНАЛНА ПОМОЋ), УКЉУЧУЈУЋИ НАУЧЕНЕ ЛЕКЦИЈЕ, И КООРДИНАЦИЈА ДОНАТОРА

Програм/Година	Додијељено* (Мил. €)	Уговорено* (Мил. €)	Уговорено (%)
ЦАРДС 2004 БиХ НП	62.10	61.91	99.69%
ЦАРДС 2005 БиХ НП	44.00	38.77	88.10%
ЦАРДС 2006 БиХ НП	43.80	23.65	53.99%
ЦАРДС 2004 Регионални	0.67	0.67	100.00%
ЦАРДС 2005 Регионални	0.49	0.49	100.00%
ЦАРДС 2006 Регионални	0.25	0.25	100.00%
ЕИДХР/МАП 2004	4.15	4.12	99.50%
ЕИДХР/МАП 2005	3.98	3.96	99.42%
ЕИДХР/МАП 2006	4.59	2.67	58.28%

* 30 маја 2007; ОХР, Темпус и Цафао додјеле нису обухваћене.

Фокус на јачању ефикасних и дјелотворних државних институција. Потреба да се у свим секторима јачају одрживе државне институције остаје снажна као дио шире реформе у проналажењу праве равнотеже између надлежности на државном и ентитетском нивоу. Мада је хоризонтална (државни ниво) координација знатно побољшана, треба много да се уради у односу на вертикалну (држава-ентитет-кантони) координацију. Друга зависи од спремности нижег нивоа владе да се крене у реформе потребне за европску интеграцију. То је важно не само за јачање ефикасније БиХ, већ такође за јачање сопствене способности да преговара са Европском унијом и крене напријед у процес интеграције у Европску унију.

Укључивање домаћих институција у програмирање. Делегација Европске комисије заједно са Дирекцијом за европске интеграције води приступу промовисања власништва програмирањем помоћи од стране власти Босне и Херцеговине. Мрежа виших менаџера за програмирање (СПО'с) постављена је у свим државним министарствима и агенцијама. Консултације са дионичарима и донаторима слиједиле су на свим нивоима. Као резултат тога, важност пројекта који је предложен Босни и Херцеговини и политикама за интеграцију у Европску унију значајно се повећала у току посљедње 2 године. Потребе које су исказале власти БиХ премашиле су фактор 3 ИПА средстава која су на располагању те показују висок степен иницијативе.

Учешће цивилног друштва. Укљученост цивилног друштва је побољшана у недавној прошлости: Дирекција за европске интеграције је утврдила систематске контакте засноване на резултатима студије придруживања недржавних субјеката, а Савјет министара је потписао Меморандум о разумијевању и сарадњи са цивилном друштвом. Међутим, с обзиром на недостатак кровних организација цивилног друштва, те ограничених комуникационих оруђа Владе, координација и даље остаје првенствено као један од начина информисања. Више структурисани координациони механизми су

потребни да би било довољно простора за стварне потребе или увођење цивилног друштва у програме. **Координација донатора.** Координација донатора знатно се повећава кроз успостављање форума за координацију донатора (са ротирајућим предсједништвом), које си састоји од Делегације Европске комисије, ЕБРД, ММФ-а, УНДП/УНРЦ и Свјетске банке, као и од главних билатералних донатора. Делегација Европске комисије обезбиједила је за Форум и државе чланице Европске уније редовне допуне о ИПА МИПД 2007-2009 и ИПА 2007 процесу програмирања. Сви учесници доприносе студији о придруживању донатора која даље побољшава координацију финансијске помоћи. Делегација Европске комисије такође сарађује са Дирекцијом за европске интеграције, Дирекцијом за економску политику и Министарством финансија и трезора у постављању одбора за координацију помоћи (уз подршку Одјељења за међународни развој (ДФИД) и Амбасаде Холандије). Док се Свјетска банка фокусира на структуралне реформе, Европска комисија је главни актер у јачању институција на државном нивоу. Билатерална помоћ првенствено се фокусира на подршку секторске политике на локалном или општинском нивоу. Блиска координација се такође одржава са ЕБРД, ЕИБ и КфВ у области транспорта и заштити инфраструктуре околиша, гдје Европска комисија финансира елаборате или техничку помоћ која ствара у слове за улагања од стране међународних финансијских институција (ИФИС).

2. д ХОРИЗОНТАЛНА ПИТАЊА

Системско рјешавање хоризонталних питања је критична полазна тачка у плану програма. Ово је битно ако се равноправност полова, укљученост мањина и одрживост околиша морају правилно усаглашавати у оквиру овог програма. Локални актери/тијела надлежна за ова питања као и цивилно друштво систематски се консултују да би конкретно помогли институцијама/организацијама БиХ да се ефикасно усаглашавају у складу са европским стандардима и одговарајућом праксом. Дио буџета пројеката може се додијелити у ову сврху. Сажетак сваког појединог пројекта објашњава како се неусаглашена питања морају усаглашавати.

– Једнаке могућности и недискриминација

Доказано је да друштва која врше дискриминацију по полу (и/или етницитету – погледај доље) спречавају њихову способност да се развијају и да смањују сиромаштво. Насупрот томе, активно учешће свих (да ли у образовању, запошљавању, управљању или сл.) досљедно доприноси ефикаснијем развоју. Узимајући у обзир цјелокупни оквир БиХ (државну службу, равноправности полова и антидискриминирајуће законе), пројекти ће се заснивати на процесу консултација са Агенцијом за равноправност полова (под покровитељством Министарства за људска права и избјеглице). Посебна пажња посветиће се да би се обезбиједило да се потребе жена и њихови интереси рјешавају кроз развој пројеката и да се активности организују тако да се подстиче/олакшава учешће жена (нпр. обука). Помоћ ће бити дата институцијама БиХ и цивилног друштва да би се обезбиједило да равноправност полова буде адекватно усаглашена у развоју законодавства, државне стратегије и политике.

– Подршка за мањине и рањиве групе

Довођење у склад м ањинских питања у пројектима је битно да се достави помоћ која је у стању да потакне привредни развој и смањи сиромаштво. Посебна пажња биће посвећена да се обезбиједи посебне потребе мањина и њихови интереси рјешавају кроз развој пројеката и да се активности организују тако да би се охрабрило/олакшало њихово учешће, а нарочито:

- Постизање одговарајуће заступљености мањина у обуци и тренирању активности;
 - Фаворизовање адекватног запошљавања мањина и заступање у државној служби те у свим аспектима средишње и локалне управе (као што је предвиђено у складу са релевантним прописима), посебно у институцијама које се подржавају у оквиру овог програма;
 - Рјешавање посебних захтјева питања мањина у стратешким, тактичким и оперативним питањима полиције;
 - Задовољавање посебних потреба ромских заједница.
- Заштита околиша
- Пројекти ће систематски испитивати могућности да се ојача заштита околиша у БиХ (и у цијелој регији). Посебно, активности програма у реконструкцији и обнови инфраструктуре биће конзистентне са еколошким импликацијама.
- Добро управљање
- Пројекти у свим секторима ће доприносити јачању административних способности и способности управљања институцијама БиХ као и учесницима цивилног друштва, те ће на тај начин промовисати добро управљање и подржавати БиХ у борби против корупције.

2. Е УСЛОВИ

Програм обухвата сљедеће условљености:

- Приједлози пројеката се формално одобравају кроз размјену дописа између Комисије и Владе БиХ.
- Влада ће обезбиједити да корисничке институције имају одговарајуће финансијске, материјалне и људске ресурсе да би се финансијска помоћ Европске комисије користила на најефикаснији могући начин.
- Корисничке институције формално ће подржати план и тендерску документацију, укључујући одреднице.
- Влада ће обезбиједити доступност земљишта, слободног од захтјева власништва или спорова, обезбјеђење свих потребних грађевинских дозвола и одобрења за изградњу планираних радова. Влада ће обезбиједити дугорочну одрживост активности издвајањем потребних средстава, укључујући текуће трошкове и трошкове одржавања.
- Корисничке институције организују, бирају и именују чланове (укључујући пол и етничку равнотежу), радних група, управљања и одбора за координацију, и семинаре како то захтијевају активности пројекта.
- Све инвестиције морају се проводити у складу са релевантним законима Заједнице за околиш (види тачку 4.4).

Посебни услови додатног пројекта описани су у сажецима пројеката. У случају да ти услови нису испуњени, биће разматрана суспензија или отказивање пројекта или посебних активности.

2. Ф МЈЕРИЛА

	Н		Н+1 (укупно)		Н+2 (укупно)	
	ЕУ	НФ*	ЕУ	НФ*	ЕУ	НФ*
Број покренутих тендера	0		50		55	
Број покренутих позива за приједлоге	0		2		2	
Стопа уговарања (%)	0		75		100	

* У случају паралелног националног суфинансирања

2. Г ПЛАН ЗА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈУ УПРАВЉАЊА ФОНДОВИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ БЕЗ ЕХ АНТЕ КОНТРОЛА ОД СТРАНЕ КОМИСИЈЕ

Савјет министара БиХ усвојио је Стратегију за провођење децентрализованог система у БиХ. Утврђени су одређени потребни кораци које прати временски распоред за провођење стратегије. Ова стратегија треба да буде прилагођена са новим захтјевима ИПА програма на основу Међународних информационих система (ДИС), након чега слиједи јасан и детаљан рад и акциони план. Радна група Међународних информационих система (ДИС) под предједавањем НИПАК/НАО-а планира да постави и да укључи представнике релевантних тијела БиХ укључених у Међународне информационе системе (ДИС) ДИС у циљу провођења стратегије Међународних информационих система (ДИС). Савјет министара је одлучио да успостави Национални фонд и Централну јединицу за финансирање и уговарање (ЦФЦУ) у Министарству финансија и трезора. Запошљавање особља за почетак требало би да буде довршено до краја септембра 2007. године, а техничку помоћ обезбјеђује Европска комисија. Циљни датум за децентрализовано провођење није још утврђен и по свој прилици неће бити утврђен прије 2009. године.

1. БУЏЕТ (ИЗНОСИ У €)

3.1. ТАБЕЛА ИНДИКАТИВНОГ БУЏЕТА

	ЕУ – ИПА помоћ				Укупно суфинансирање (индикативан)*		Укупно (ИПА плус суфинансирање)	
	Јачање институција	Инвестиције	Укупно у €	Укупно у %	€	(%)	€	(%)
Оса 1 – Политички захтјеви	12,136,394	750,000	12,886,394	98.8	156,000	1.2	13,042,394	26.09
1.1. Друштвена укљученост и повратак	4,300,000	500,000	4,800,000	96.85	156,000	3.15	4,956,000	
1.2. Владавина права	2,636,394		2,636,394	100			2,636,394	
1.3. Јавна управа	5,200,000	250,000	5,450,000	100			5,450,000	
Оса 2 – Друштвено-економски захтјеви	10,230,000	1,770,000	12,000,000	99.17	100,000	0.83	12,100,000	24.2
2.1. Рад и привредни развој	7,200,000		7,200,000	100			7,200,000	
2.2. Друштвене политике	3,030,000	1,770,000	4,800,000	97.96	100,000	2.04	4,900,000	
Оса 3 – Европски стандарди	17,406,000	4,144,000	21,550,000	100			21,550,000	43.11
3.1. Регулаторна тијела	10,006,000	2,344,000	12,350,000	100			12,350,000	
3.2. Припрема за предструктурална новчана средства	7,400,000	1,800,000	9,200,000	100			9,200,000	
Оса 5 – Дијалог цивилног друштва	3,000,000	300,000	3,300,000	100			3,300,000	6.6
5. Цивилно друштво и медији	3,000,000	300,000	3,300,000	100			3,300,000	
УКУПНО	42,772,394	6,964,000	49,736,394	99.49	256,000	0.51	49,992,394	100

* јавни и приватни национални и/или међународни доприноси

3.2. ПРИНЦИП СУФИНАНСИРАЊА КОЈИ СЕ ПРИМЈЕЊУЈЕ НА ПРОЈЕКТЕ КОЈИ СЕ ФИНАНСИРАЈУ У ОКВИРУ ПРОГРАМА

Допринос Заједнице обрачунава се у односу на укупне прихватљиве издатке. Стопа доприноса Заједнице износ и 99,49% буџета овог програма, у складу са чланом 67, параграф 3, Уредбе за имплементацију ИПА програма.

Појединачни споразуми о неповратним средствима којима се имплементирају пројекти описани у тачки 2.б горе у цијелости ће финансирати Комисија, у складу са чланом 253 (1) (д) Проведбених Правила за имплементацију уз Финансијску уредбу, са изузетком пројеката 2, 3 и 20 за које корисник неповратних средства доприноси суфинансирањем.

Суфинансирање треба тражити у оквиру будуће компоненте И ИПА програма за било који наставак пројекта бр. 40 - "Изградња система канализационе мреже у Живиницама".

2. ИМПЛЕМЕНТАЦИОНИ АРАНЖМАНИ

4.1. МЕТОД ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ

Програм ће имплементирати Европска комисија на централизираној основи, Делегација Европске комисије у Босни и Херцеговини, у складу са чланом 53.а Финансијске уредбе¹ и одговарајућим одредбама Правила за имплементацију².

4.2. ОПШТА ПРАВИЛА ЗА НАБАВКУ И ПРОЦЕДУРЕ ЗА ДОДЈЕЛУ НЕПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА

Набава слиједи одредбе Дијела II, Наслова IV Финансијске уредбе и Дијела II, Наслова III, Поглавља 3 њених Правила за имплементацију као и правила и процедура за услуге, робе и уговоре о радовима који се финансирају из општег буџета Европских заједница у сврху сарадње са трећим земљама који је Комисија усвојила 24. маја 2007. године Ц (2007) 2034).

Процедуре додјеле неповратних средстава слиједи одредбе Дијела I, Наслова VI Финансијске уредбе, те Дијела I, Наслова VI њених Правила за имплементацију.

Комисија такође користи процедурална упутства и стандардне предлошке и моделе који олакшавају примјену горе наведених правила која су предвиђена у "Практичном водичу кроз процедуре уговарања помоћи Европске заједнице трећим земљама" ("Практични водич"), који је објављен на веб страници http://europa.eu.int/comm/europeaid/tenders/gestion/index_en.htm³ на дан покретања поступка набавке или поступка додјеле неповратних средстава.

Директни споразуми о неповратним средствима бит ће склопљени са УНИЦЕФ-ом (социјална заштита и укључивање дјете), Канцеларијом Високог судства и тужилаштва (успостављање система за управљање предметима), УНДП-ом (јачање локалне демократије), Међународном комисијом за нестала лица (пројекат за идентификацију лица у Сребреници), те Савјетом Европе (јачање III фазе високог образовања и ефикасно управљање затвором). Комисија може такође да закључи директни споразум о додјели неповратних средстава са националним тијелом БиХ које ће бити успостављено за провођење пројекта подршке за уставну реформу. Директни споразуми о неповратним средствима ће бити ваљано оправдани у смислу члана 168 (1) (ц) и (ф) Правила за имплементацију уз Финансијску уредбу и у складу са одлукама о додјеливању.

1 ОЈ Л 248, 16.9.2002, п.1.

2 ОЈ Л 357, 31.12.2002, п.1.

3 Садашња адреса: http://europa.eu.int/comm/europeaid/tenders/gestion/index_en.htm

4.3. ПРИНЦИПИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ТВИНИНГ ПРОЈЕКТА

Твининг пројекти се успостављају у облику споразума о неповратним средствима, при чему изабране управе држава чланица пристају да обезбиједу потребну експертизу за јавни сектор против накнаде тако насталих трошкова.

Уговор може посебно да предвиди дугорочно привремени премјештај запосленика именованог за пружање редовног савјета администрацији земље кориснице као резидентног савјетника за твининг.

Твининг споразум о неповратним средствима утврђује се у складу са релевантним одредбама Дијела I, Наслова VI Финансијске уредбе, те Дијела I, Наслова VI њених Проведбених правила.

Твининг приручник је доступан на интернетским страницама Генералне дирекције за проширење Европске комисије на адресу:

http://ec.europa.eu/enlargement/financial_assistance/institution_building/twinning_en.htm

4.4. ПРОЦЈЕНА УТИЦАЈА НА ОКОЛИШ И ЗАШТИТА ПРИРОДЕ

Сва улагања се проводе у складу са релевантним законима Заједнице о околишу. Као посљедица тога, за пројекте који спадају у оквир Додатка 1 или Додатка 2 ЕИА-Директиве (Изградња система канализационе мреже у Живиницама)⁴, процјена утицаја на околиш врши се за сваки пројекат⁵, једнака оној процјени која је предвиђена ЕИА-Директивом.

За пројекте који по свој прилици утичу на мјеста од значаја за очување природе, одговарајућа оцјена очувања природе врши се за сваки пројекат⁶, једнака процјени у члану 6. Директиве о стаништима⁷.

5. МОНИТОРИНГ И ОЦЈЕНА

5.1. Мониторинг

Комисија може да предузме све мјере које сматра потребним да прати програме који су у питању.

ЕВАЛУАЦИЈА

Програми подлијежу ех ante евалуацијама, као и привременим и, гдје је то важно, ех post евалуацијама у складу са члановима 57. и 82. ИПА Уредбе о провођењу ИПА програма, са циљем побољшања квалитета, ефикасности и досљедности помоћи из средстава Заједнице и стратегије и провођења програма.

Резултати ех ante и привремене евалуације узимају се у обзир у програмирању и циклусу имплементирања.

Комисија може да проводи и стратешке евалуације.

⁴ Директива Савјета 85/337/ЕЕЗ од 27. јуна 1985. године о процјени учинака одређених јавних и приватних пројеката на околиш, (СЛ Л 175 1985/5/7, стр 40). Директива која је посљедњи пут измијењена и допуњена Директивом 2003/35/ЕЗ (ОЛ Л 156, 25.6.2003, стр 17)

⁵ Упореди Анекс ЕИА са одговарајућим инвестиционим сажетком пројекта, једнако оним у ЕИА директиви.

⁶ Упореди Додатак - Очување природе са одговарајућим инвестиционим сажетком пројекта.

⁷ Директива Савјета 92/43/ЕЕЗ од 21. маја 1992. године о очувању природних станишта и дивље фауне и флоре (ОЛ Л 206, 22. 07. 1992). Директива која је посљедњи пут измијењена и допуњена Уредбом (ЕЗ) бр 1882/2003 (ОЛ Л 284, 2003/10/31, стр 1)

3. РЕВИЗИЈА, ФИНАНСИЈСКА КОНТРОЛА И МЈЕРЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ ПРЕВАРЕ

Рачуни и пословања свих страна укључених у провођење овог програма, као и сви уговори и споразуми којима се проводи овај програм, предмет су, са једне стране, надзора и финансијске контроле од стране Комисије (укључујући Европску канцеларију за борбу против превара), која може да врши провјере према властитој одлуци, било самостално или посредством вањског ревизора и, са друге стране, ревизијама Европског ревизорског суда. То укључује мјере попут ех-ante провјера конкурсних и уговорених процедура које проводи Делегација у земљи корисници.

Да би се обезбиједила ефикасна заштита финансијских интереса Заједнице, Комисија (укључујући Европску канцеларију за сузбијање превара) може да проводи провјере и инспекције на лицу мјеста у складу са процедурама предвиђеним у Уредби Савјета (ЕЗ, Еуратом) 2185/96⁸.

Горе описане контроле и ревизије примјењују се на све уговораче, подуговораче и кориснике неповратних средстава који су примили новчана средства Заједнице.

4. ОГРАНИЧЕНЕ ПРОМЈЕНЕ

Ограничене промјене у провођењу овог програма које утичу на основне елементе наведене у члану 90. Проведбених правила уз Финансијску уредбу, које су индикативне природе⁹, може предузети званичник за овјеравање делегирањем Агенције за обезбјеђење депозита (АОД), или званичник за овјеравање подделегирањем АОСД-а, у складу са овлашћењима која на њега преносе Агенције за обезбјеђење депозита (АОД), у складу са принципима доброг финансијског управљања без измјена одлука о финансирању које су потребне.

⁸ ОЈ Л 292; 15.11.1996; стр. 2

⁹ Ови основни елементи су индикативне природе, за неповратна средства, индикативни износ позива за доставу приједлога пројеката и за набаву, индикативни број и врста уговора као и индикативни временски оквир за покретање процедура за набавку.

Босна и Херцеговина - ИПА 2007 Попис пројеката

Сектор	Бр.	Пројекат	Износ плаћен од стране Европске уније (ЕУР)	ИБ	Инвестирање	Врста и број уговора (услуге, роба, радови, твнинг или субвенција)	Дио који суфинансира Европска унија	Распоред (покретања учествовања или позив за даставу приједлога)
Оса 1 – Политички захтјеви								
Друштвена укљученост и повратак	1	Размирирање и технички преглед	1,500,000	1,500,000		1 уговор – субвенција*	100%	1. квартал/2008
Друштвена укљученост и повратак	2	Обнова станова и везане техничке инфраструктуре у Котор-Варошу за подршку одрживом повратку	500,000		500,000	1 субвенција након једног позива за приједлоге**	90% (€ 56,000 суфинансирање корисника из неповратних средстава)	1. квартал /2009
Друштвена укљученост и повратак	3	Наука у служби истине и правде: подршка Међународној комисији за нестала лица "(ИЦМП) Одјељење за форензичке науке (ФСД)	1,000,000	1,000,000		Субвенција ИЦМП-у	100% (укупни трошкови - € 1,100,000 ИЦМП обезбјеђује € 100,000)	1. квартал /2008
Друштвена укљученост и повратак	4	Преглед друштвеног сектора	500,000	500,000		1 уговор - услуга	100% (+ предвиђено паралелно суфинансирање из Велике Британије и Норвешке)	1. квартал /2008
Друштвена укљученост и повратак	5	Јачање социјалне заштите и систем за укљученост дјеце у Босни и Херцеговини	1,300,000	1,300,000		Субвенција УНИЦЕФ-у*		1. квартал /2008
Владавина права	6	Подршка стратегији за планирање, координацији помоћи и способностима за европску интеграцију Министарства правде БиХ	800,000	800,000		1 уговор - услуга	100%	1. квартал /2008

Владавина права	7	Повећање ефикасности правосудља кроз успостављање Система управљања предметима (ЦМС) за судове и тужилаштва	836,394	836,394			–Субвенција ХЈПЦ*	100%	1. квартал /2008
Владавина права	8	Ефикасно управљање затвором Заједничка обука СИПА-е, Финансијске обавјештајне јединице и криминалистичке јединице, тужилаца, финансијских регулаторних агенција и институција	600,000	600,000			–Субвенција Савету Европе*	100%	1. квартал /2008
Владавина права	9		400,000	400,000			1 уговор – твининг	100%	1. квартал/2008

Јавна управа	10	Јачање способности за процес уставне реформе	1,000,000	1,000,000			1 уговор – услуга или субвенција*	100%	1. квартал/2008
Јавна управа	11	Даља подршка ПАРЦО-у. Јачање капацитета ПАРЦО у подршци ПАР стратегије за имплементацију и координацију донатора	1,500,000	1,500,000			1 уговор - услуга	100%	1. квартал/2008
Јавна управа	12	Подршка Влади БиХ у процесу европских интеграција и координација помоћи Заједнице - фаза III	1,700,000	1,700,000			1 уговор - услуга	100%	1. квартал/2008
Јавна управа	13	Јачање система људских ресурса (ХРМ) у области обуке за државну службу	500,000	500,000			1 уговор – твининг	100%	јануар 2008
Јавна управа	14	Подршка омбудсменима за људска права у БиХ	250,000	250,000		250,000	1 уговор - набавка	100%	јануар 2008
Јавна управа	15	Развој и имплементација стратегије јавне унутрашње финансијске контроле (ПИФЦ) широм целовите БиХ	500,000	500,000			1 уговор - услуга	100%	1. квартал/2008
		СГ	12,886,394	12,136,394		750,000			

		ОСА 2 – Друштвено-економски захтјеви							
Рад и економски развој	16	Подршка регионалном економском развоју и развоју малих и средњих компанија и предузећа	4,000,000	4,000,000			3 уговора - Услуга 1 – Мил. € 2.5 2 – Мил. € 1.0 3 – Мил. € 0.5	100% 100% 100%	1. квартал /2008 1. квартал /2008 1. квартал /2008

Рад и економски развој	17	Јачање способности да се промовише извоз и стварање извозне базе у Босни и Херцеговини	1,500,000	1,500,000	1,500,000	1 уговор - услуга	100%	1. квартал /2008
Рад и економски развој	18	Поболjšање активног тржишта рада у Босни и Херцеговини	1,200,000	1,200,000	1,200,000	1 уговор - услуга	100%	1. квартал /2008

Рад и економски развој	19	Поболjšати развој и способност Друштвеног дијалога и друштвених партнера	500,000	500,000	500,000	1 уговор - услуга	100%	1. квартал /2008
Друштвена политика	20	Јачање високог образовања у Босни и Херцеговини III	400,000	400,000	400,000	Субвенција Савјету Европе	80% (+20% од ЦоЕ) - укупни трошкови: € 500,000	1. квартал /2008
Друштвена политика	21	Подршка реформи високог образовања	1,100,000	1,100,000	1,100,000	1 уговор - услуга	100%	1. квартал /2008
Друштвена политика	22	Набавка опреме за ветеринарске школе	1,300,000	1,300,000	1,300,000	1 уговор - набавка	100%	1. квартал /2008
Друштвена политика	23	Јачање завода за јавно здравство у БиХ	1,500,000	1,500,000	1,500,000	1 уговор - услуга	100%	1. квартал /2008
Друштвена политика	24	Набавка опреме за микробиолошке лабораторије у Босни и Херцеговини	500,000	500,000	500,000	1 уговор - набавка 1 уговор - услуга - € 30,000	100%	1. квартал /2008
		СГ	12,000,000	10,230,000	1,770,000		100%	2. квартал /2008

Оса 3 – Европски стандарди								
Регулаторна тијела	25	Јачање капацитета у области управљања људским ресурсима Централне банке Босне и Херцеговине	250,000	250,000	250,000	1 уговор – Твининг Лајт	100%	1. квартал /2008
Регулаторна тијела	26	Одрживо јачање капацитета агенција за обезбјеђење у Босни и Херцеговини	800,000	800,000	800,000	1 уговор - Твининг	100%	1. квартал /2008

Регулаторна тијела	27	Помоћ Министарству безбједности, Министарству вањских послова, Министарству за људска права и избјеглице и другим надлежним органима за ефикасно управљање миграцијама	1,500,000	1,020,000	480,000	1 уговор - твининг € 750,000 1 уговор - услуга € 270,000 1 уговор - набавка € 480,000	100%	2. квартал /2008 2. квартал /2008 4. квартал /2008
Регулаторна тијела	28	Јачање система акредитације	1,000,000	1,000,000		1 уговор - услуга € 700,000 1 уговор - услуга € 1,000,000	100%	1. квартал /2008
Регулаторна тијела	29	Јачање система за мјеритељство	1,700,000	1,000,000	700,000		100%	1. квартал /2008
Регулаторна тијела	30	Безбједност инфраструктуре	1,700,000	1,700,000		1 уговор - услуга	100%	1. квартал /2008
Регулаторна тијела	31	Подршка за испуњавање захтјева из Уговора о Енергетској заједници за Југоисточну Европу	2,500,000	2,500,000		1 уговор - услуга	100%	1. квартал /2008
Регулаторна тијела	32	Подршка за јачање способности Регулаторног тијела за комуникације у телекомуникацијама	1,000,000	1,000,000		1 уговор - услуга	100%	1. квартал /2008
Регулаторна тијела	33	Имплементација јавне кључне инфраструктуре (ПКИ) у систему за заштиту идентификације грађана (ЦИПС)	400,000	236,000	164,000	1 уговор - услуга - € 236,000 1 уговор - услуга € 164,000	100%	1. квартал /2008 1. квартал /2008
Регулаторна тијела	34	Припрема за попис становништва фаза I Службе за податке о простору за БиХ -фаза I Успостављање мреже референтних глобалних позиционих система (ГПС)	500,000	500,000		1 уговор - услуга	100%	4. квартал /2007
Регулаторна тијела	35	Јачање и хармонизација пољопривреде БиХ и информационог система руралног сектора	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1 уговор - услуга 1 уговор - услуга - € 1,300,000 3 уговори - набавка € 130,000 € 20,000 € 50,000	100%	1. квартал /2008 1. квартал /2008 2. квартал /2008 2. квартал /2008
Припрема за преструктурисане фондове	36		1,500,000	1,300,000	200,000		100%	2. квартал /2008

Припрема за преструктурисане фондове	37	Јачање капацитета БиХ за програмирање руралног развоја	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1 уговор - услуга	100%	1. квартал /2008
Припрема за преструктурисане фондове	38	Подршка имплементацији и провођењу закона о храни у БиХ	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1 уговор - услуга	100%	1. квартал /2008
Припрема за преструктурисане фондове	39	Подршка политички вода	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1 уговор - услуга	100%	1. квартал /2008
Припрема за преструктурисане фондове	40	Подршка провођењу Директиве о "Интегрисаном спречавању загађивања и контроли"	1,500,000	1,200,000	300,000	1 уговор - услуга - € 1,200,000 1 уговор - набава - € 300,000	100%	1. квартал /2008
Припрема за преструктурисане фондове	41	Изградња система канализационе мреже у Живиницама	1,500,000	200,000	1,300,000	1 уговор - радови - € 1,300,000 1 уговор - услуга - € 200,000	100%	2. квартал /2008
Припрема за преструктурисане фондове	42	Помоћ Министарству комуникација и промета да имплементира ИПА програм	700,000	700,000		1 уговор - твининг	100%	1. квартал /2008
Припрема за преструктурисане фондове	43	Техничка помоћ за ажурирање безбједности и прописи за интероперабилност жељезничког система	1,000,000	1,000,000		1 уговор-услуга	100%	1. квартал /2008
		СГ	21,550,000	17,406,000	4,144,000			

		ОСА 5 – Дијалог цивилног друштва						
Цивилно друштво и медији	44	Јачање способности цивилног друштва да учествује у политичком дијалогу	1,500,000	1,250,000	250,000	1 уговор-услуга - € 1,250,000 1 уговор- набава - € 250,000	100%	јануар 2008
							100%	јануар 2008

Цивилно друштво и медији	45	Јачање локалне демократије	1,500,000	1,500,000			100% (очекује се паралелни допринос из учествовања општина)	јануар 2008
Цивилно друштво и медији	46	Подршка независности Регулаторне агенције за комуникације	300,000	250,000	50,000		100%	Q1/2008
		ПОДЗБИР (СГ)	3,300,000	3,000,000	300,000		100%	Q1/2008

ЗБИР	49,736,394	42,772,394	6,964,000	
-------------	-------------------	-------------------	------------------	--

* Основни избор и критеријуми за додјелјивање неповратних средстава наведени су у Практичном водичу за процедуре уговарања за вањске акције Европске заједнице трећим земљама. Никакво суфинансирање није предвиђено у складу са чланом 253 (1) (д) Правила за провођење Финансијске уредбе, који омогућава одступање од захтева за суфинансирањем у вези са неповратним средствима за "акције које резултују из провођења споразума о финансирању са трећим земљама или акција са међународним организацијама у смислу члана 43."

** Основни избор и критеријуми за додјелјивање неповратних средстава наведени су у Практичном водичу кроз процедуре уговарања вањских акција Европске заједнице са трећим земљама.